

VOORAF

DICK DE JONG

Het is zomer. Een echte Hollandse zomer, hoor je wel zeggen. Geen van degenen die dat zeggen weten precies wat een Hollandse zomer is. Aan welke voorwaarden die moet voldoen. Kennelijk wordt bedoeld op het afwisselende weer, waarbij zon en regen om de meeste aandacht vechten. Zon is fijn. Regen is dat op zijn tijd ook, zo hebben we de laatste droge jaren moeten ervaren. Allebei zijn ze van belang voor de ontwikkeling van alles dat groeit. En dan denken we aan ons voedsel en dat voor onze dieren. Ons eigen voedsel moeten we van dichtbij betrekken. Dat is goed voor het klimaat. En ook de manier waarop het wordt geteeld speelt hierin een belangrijke rol. Klimaat en duurzaamheid zijn anno nu belangrijke zaken, die ieders aandacht vergen. Ook het voedsel voor ons vee moeten we van niet te ver weg zien te krijgen. Om dezelfde redenen. In veel gevallen wordt er echter wel gekeken naar het prijsverschil. Wat van dichtbij komt is veelal duurder en daardoor minder aantrekkelijk om aan te schaffen. Toch is dat niet waar: op lange termijn gezien is dat veel goedkoper. Maar hoe krijgen we dat tussen ieders oren?

Deze foto is een detail uit een advertentie, die ons moet overtuigen van het grote voordeel van streekproducten.

COLUMN

HENK BOVEKERK SR

KRUIDEN

'Een explosie van groen', kopte onlangs een van de kranten. Inderdaad is het groen dankzij het goede voorjaar- en zomerweer (ik schrijf dit half juli) rijkelijk in onze tuinen aanwezig. Als ik over groen spreek dan bedoel ik alles. Ik heb het gevoel dat we in de samenleving behalve kruid ook het onkruid meer gaan waarderen. Volgens het woordenboek is onkruid 'een ongewenste plant tussen gekweekte gewassen'. Dat zou betekenen dat elke plant, die opduikt op een plek waar we het niet willen, onkruid is. Dat is te simpel. Kijk ik in ons eigen tuintje (een paar vierkante meters slechts) dan zie ik prachtige plantjes, die zeker niet zijn gekweekt, maar wel welkom. Mijn vader leerde me vroeger al wel dat je distels moet verwijderen. Dat doe ik dus en verder is ons motto: laat maar groeien en bloeien. Ook het groeibeleid in de bermen langs veel van onze wegen spreekt me aan! Gelukkig volgen sommige boeren dat voorbeeld!

KUILGRAS

Stilleven: een herbestemde kuilgrassilo en een leegstaand schuurtje.

INLEIDING

Onderlaatst, ergens halverwege de maand juli 2021, bezocht ik (Dick de Jong) een boerengezin. In mijn introductie vroeg ik of er in juli, die vroeger hooimaand werd genoemd, nog werd gehooid. Een aantal verbaasde gezichten was het gevolg: er werd gekuild... Nu gebeurt dat overal op een moderne manier, maar ik kan me nog goed herinneren dat vroeger ronde betonnen silo's werden gebruikt. Kort daarop ontmoette ik iemand die op zoek was naar informatie over de houten opzetstukken van zo'n silo. Tijd om er eens in te duiken.

DE SILO

Op mijn vraag binnen B&E wie hierover meer informatie zou hebben, reageerde Piet den Hertog: Wij hadden vroeger ook zo'n silo met een houten opzetstuk. De silo was kort na de Tweede Wereldoorlog geplaatst met subsidie van de Marshall hulp. De silo had een opening aan de voorkant, afsluitbaar met een luik. Het gebogen luik had dezelfde ronding als de silo. Het houten opzetstuk bestond uit losse houten segmenten van elk ongeveer een halve meter breed. Elk segment was van verticale planken en had twee horizontale klampen en die klampen waren licht gebogen zodat ze dezelfde ronding hadden als de silo. De silo had aan de bovenkant een sponning in het beton en daar viel het opzetstuk precies in. Volgens de vader van Piet was dit gemaakt van 'autokistenhout', sloophout uit de Rotterdamse haven afkomstig van de kisten waarin de uit Amerika geïmporteerde auto's werden aangevoerd.

WERKING

Het plaatsen van het opzetstuk was een heel gedoe. Eerst werd de silo volgegooid met kuilgras. Daarna werden de losse panelen stuk voor stuk op de betonnen silo gezet en provisorisch aan elkaar getimmerd met losse klosjes. Als alle panelen waren geplaatst dan gingen er twee staalkabels omheen die je met een spanner moest aandraaien. Dan stond het opzetstuk goed vast en werd het bovenste deel van de silo volgegooid met kuilgras.

Het was enige tijd gewoonte om het kuilgras lekkerder of voedzamer te maken door er melasse aan toe te voegen. Dat was een soort dikke stroop, afkomstig van suikerbieten. Dat zorgde voor een smeerbeel, zeker omdat de kinderen in hun blote benen het kuilgras met de melasse moesten aanstampen. Als de silo vol was ging er een stuk plastic overheen en daarop ging zand voor

het gewicht. Zo werd het kuilgras luchtdicht afgesloten. Onder druk van het zand werd alle zuurstof er uitgedrukt en door het gewicht zakte het geheel in. Dit is de essentie van kuilgras. Na een paar maanden was het zo ver ingezakt dat het opzetstuk er af kon.

Later werd nog een houten kapje gekocht, die op de silo kon worden gezet zodat er geen regenwater in kwam. Dat was een constructie van een stalen driepoot die op de silo kon worden gezet en dat was de basis om driehoekige panelen aan te hangen die dan de silo afdekten. Die panelen waren van hardboard. Die hebben de tand des tijds niet overleefd.

Op de boerderij van een van de bestuursleden van B&E was een metalen kap beschikbaar. Die heeft het wel overleefd.

De boerderij van de ouders van een ander bestuurslid stond bij Maassluis, een gebied met zand en klei. De slootwaterstand was ruim een meter beneden het maaiveld. De bodem van de gekuild gras silo was bestraat en lag boven het grondwater, ongeveer 80 cm beneden het maaiveld. Het regenwater in de silo kon via een koper naar de sloot. Later is er een driehoekige verzinkt stalen plating op gekomen, zodat er geen regenwater meer in de silo terecht kwam.

Een opbouw voor extra inhoud van de silo was niet nodig. De binnenkant van de silo werd behandeld met zogenaamde silolak. Een teerachtig spul dat goed bestand was tegen het zuur van het kuilgras.

Melasse of ander spul in grote flessen van 50 liter werd met een gieter over het gras verdeeld. Aanstampen was niet nodig. Het gras werd afgedekt met 20 - 30 cm klei. De grote flessen waren verpakt in stro dat weer in een ijzeren mand was geplaatst.

◀ Restanten van een grassilo.

Het 'laden' ▶ van de silo.

GESCHIEDENIS

Het idee van groenvoerconservering is afkomstig uit Duitsland, waar al in het begin van de 19^e eeuw groengewas werd opgeslagen in silo's. Via de Franse landbouwkundige Auguste Goffart werd dit langzamerhand in de hele westerse wereld bekend. De Nederlandse Heidemaatschappij maakte zich in de eerste helft van de 20^e eeuw sterk om in Nederland veevoeropslag van de grond te krijgen. In de jaren dertig begonnen boeren in ons land met het inkuielen van bietenblad en knollen, soms gemengd met gras. Op dezelfde manier als aardappelen kon ook veevoer worden opgeslagen. Het voer werd in een ondiepe kuil gegooid en bereikte soms wel een hoogte van enkele meters. Hier komt ook de term 'inkuielen' vandaan. Nadat het voer een tijd gebroeid had, werd de kuil afgedekt met bijvoorbeeld stro en vervolgens grond.

Eind jaren dertig werd de betonnen grassilo geïntroduceerd. Deze ronde of ook wel achthoekige silo van gewapend beton was enkele meters breed en ongeveer twee meter hoog. De silo werd voorzien van een overdekte houten opbouw, die jaren later door een Duitse vinding uit de Tweede Wereldoorlog werd voorzien van een perssysteem. De diameter was afhankelijk van de grootte van het bedrijf. Sommige bedrijven bouwden later nog een tweede silo. Hierin kon gras worden opgeslagen dat door vochtigheid niet gehooit kon worden. Dit gras werd als veevoer benut. Het gras werd meestal ongedroogd binnen ge-

Asperen

haald, wat de kwaliteit van het voer niet ten goede kwam. Het vee kreeg in de winter dan ook slecht te eten. In de volgende tien jaren rezen deze grassilo's als paddenstoelen uit de grond. Aanvankelijk werd gras zo van het land in de silo gewerkt, waarna er zuur en later melasse werd toegevoegd om bederf tegen te gaan.

Vanaf het moment dat hakselaars in de handel kwamen, werd het gras eerst versnipperd, voordat het in de silo werd geblazen.

Ondanks het stormachtige begin, zette het succes van de grassilo niet door. Dit kwam vooral door de opkomst van grasdrogerijen, die vervolgens weer plaatsmaakten voor het proces van voordrogen en inkuilen in een kuilhoop, sleufsilo of kuilgrasbalen.

Een tekening, die een situatie op een ertsmijn in de Romeinse tijd verbeeldt, waarop de koe wordt gebruikt als trekdiër.

BOERDERIJ-WOORDEN

INLEIDING

In het werkgebied van Boerderij & Erf Alblasterwaard-Krimpenerwaard-Vijfheerenlanden zijn de laatste tijd heel veel bouwactiviteiten rond boerderijen waar te nemen. Er wordt nieuw gebouwd, er wordt verbouwd, er wordt gerestaureerd. Kortom, er is actie rond het onderwerp waar wij als stichting voor zijn bedoeld: de boerderij. Eigenlijk alle nieuwbouw en verbouw op het platteland. Aanleiding om eens terug te keren naar de basis van de benamingen rondom de boerderij.

BOERDERIJ

Een boerderij is een gebouw of complex waarin een woning en een boerenbedrijf zijn gecombineerd. Bedrijf en woning bevinden zich onder hetzelfde dak. Met het begrip boerderij wordt meestal niet alleen het gebouw van de woon- en bedrijfsruimte bedoeld. Ook de stallen, de

Giessen-Nieuwkerk; tekening van Hendrik Spilman, 2^e helft 18^e eeuw.

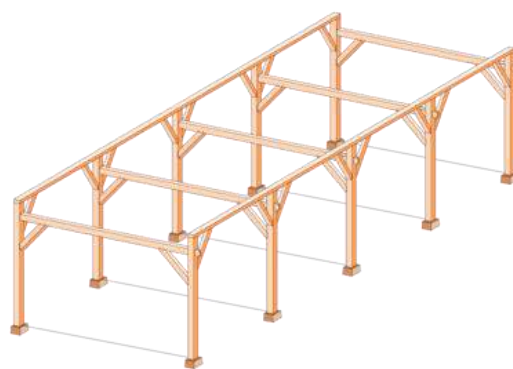
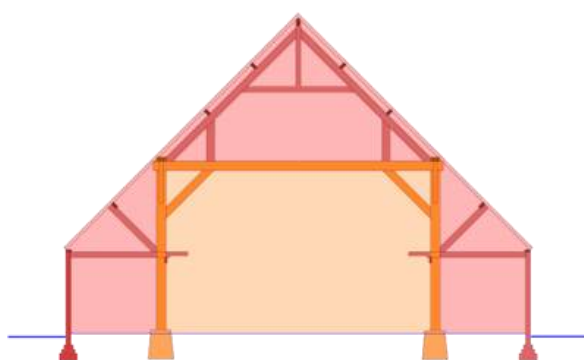
schuren, het erf en de omliggende grond behoren tot de boerderij. Hoeve, werd dat oorspronkelijk genoemd. In oude geschriften staat het boerenbedrijf vrijwel altijd met hoeve aangeduid. De opbouw van het complex is afhankelijk van de bedrijfsvorm, de omvang en de streek waar de boerderij staat. Het woord boerderij is nog relatief jong. Pas ronds 1800 komt het dan al in de spreektaal gebruikelij-

ke woord boerderij ook in de schrijftaal in zwang. De boerderij was niet anders dan de werkplaats van de boer, zoals de bakkerij de werkplaats is van de bakker en de smederij van de smid. Wetenschappelijk gezien ziet men de 'boerderij' als: 'een boerenbedrijf hebben'.

DE HOEVE

Door de eeuwen heen is de vorm van de boerderij nauwelijks veranderd. Al voor het begin van de jaartelling waren er primitieve huizen waarin mens, dier en oogst onder één dak waren samengebracht. De eerste bouwvormen werden opgetrokken uit een samenstelsel van boomstammen. Ze kunnen gezien worden als de voorlopers van verschillende boerderijtypen van de zogenaamde hallenhuizen. Het was een driebeukige bouwvorm die in bijna geheel Nederland voorkwam. Hierbij werd gebruik gemaakt van een zogenaamd gebint, een portaalvormige houten draagconstructie. Deze bestond uit twee of meer staanders, onderling verbonden met één of twee horizontale gebintbalken. De diverse gebinten werden op hun beurt weer verbonden met gebintplaten.

Er waren twee typen gebinten, het langsgebint en het dwarsgebint. Bijna alle Nederlandse boerderijen zijn met een dwarsgebint gebouwd. Dat dwarsgebint staat daarbij haaks op de lengterichting van de boerderij.

Doorsnee driebeukige kap: een middenbeuk en twee zijbeuken.

Gekoppelde dwarsgebinten.

Op de linkertekening staat een doorsnede van de kap. De geel-oranje gekleurde delen vormen het gebint, de rood-rose gekleurde delen zijn de toevoegingen: spanten, gordingen, dak en buitenmuren.

HALLENHUIS

Het woord huis slaat op de draagconstructie van het gebouw. Pas als een gebouw een gedegen bouwconstructie heeft spreken we over een huis. We vinden dat wat de boerderijen betreft terug in het woord hallenhuis. Huis komt van dezelfde grondtekst als hut en huid. Dat woord huis is in ons land voor het eerst teruggevonden in 793 en dan gaat het over het verdwenen dorp Bidningahusum. In 1963 heeft men het nieuwe dorp Biddinghuizen hiernaar vernoemd. Het bouwtype hallenhuis (niet het woord!) dateert al van 4500 voor Chr. en heeft stand gehouden tot in de 21^e eeuw.

Het woorddeel huis geeft dus aan dat er werd gewoond; het werd gebruikt als een behuizing. Het andere woorddeel, hal, bestaat ook nog steeds en wordt gebruikt voor een ruimte. Van Dale verwijst daarvoor naar 'vierkant vertrek(je) dat de ingang verbindt met de rest van het huis. De oorspronkelijke herkomst is van heel andere aard: het gaat evenals het woord hol terug op het Indo-Europese kel, wat bedekken of verbergen betekent. Omdat ook huis in de oudheid diezelfde betekenis had, is hallenhuis dus feitelijk dubbelop. Hal moeten we zien in de betekenis van 'iets dat overdekt is' of 'grote overdekte ruimte. Letterlijk betekent hallenhuis dan ook: ruimte om in te wonen of ruime woning.

BOEREN EN WONEN

Het woord boer betekent letterlijk bewoner of buur. Ook kende men al vroeg woorden als buurman in de betekenis van medebewoner. Die naam buur of boer werd gegeven aan groepen mensen die niet langer rondtrokken van plek naar plek, maar die gingen wonen op een zelfde plaats. Alleen als ze op diezelfde plaats bleven konden ze akkerbouw of veeteelt gaan bedrijven.

Hierbij moet worden bedacht dat de dubbele uu in het Germaans werd uitgesproken als oe. Met een gebuurt of buurt bedoelt men een groep woningen.

Doordat men langere tijd op een plek bleef, ging men als een soort automatisme ook meer aandacht schenken aan hoe de verblijfplaats er uit ziet. Om echt te kunnen wonen, moet je namelijk eerst iets gaan bouwen om in te wonen. Feitelijk vormt dat huis je tweede huid.

Ons woord wonen stamt van het West-Germaanse woord wune en hangt samen met het oud-Scandinavische una. Dit betekende van oorsprong 'tevrede zijn'. Later werd de betekenis: op een plek zijn; zich vestigen.

DE CONSTRUCTIEWOORDEN

In de meest primitieve hallenhuizen stonden in de lengterichting drie rijen houten staanders, die als draagconstructie fungeerden. De middelste ondersteunde de nok, beide anderen stonden aan weerszijden van de ruimte. Nok houdt verband met nek en beide woorden betekenen (berg)top. Van de nok liep het dak van takken of riet naar de wanden. Dak komt van dekken of bedekken. Er is nog een link naar teg en toga, die lichaamsbedekking betekenen. De wanden werden gemaakt van gevlochten takken. Wand betekent dan ook vlechtwerk, waarbij een verband is met winden, in elkaar vlechten van takken.

Door de benodigde grote hoeveelheid palen werd de indelingsmogelijkheid van de gebouwen sterk beknot. Daarom bedacht men rond 1500 een andere constructie. De twee buitenste stijlen werden verbonden door een dwarsbalk. Hierdoor werd de middelste stijl (die de nok ondersteunde) overbodig en kreeg men een veel grotere binnenruimte. Bij dat verbinden gebruikte men gebinten, waarin het woord binden (zoals in vastbinden) te herkennen is.

Er werden namelijk meerdere constructies aan elkaar verbonden. Van oorsprong gebeurde dit door te binden met touw. Later met leren riemen. Weer later met houten pinnen en nog later met ijzer.

FRAMBOZEN

DICK DE JONG

Achter het huis van mijn opa lag een grote tuin. Die tuin liep door achter het huis van de burens. Daar was de boomgaard. Achter die boomgaard stonden de frambozen. Een aantal struiken op een stukje grond van plusminus vier vierkante meter. Veilig achter een zwart geteerde schut-

ting, die rond de hele tuin liep. In mijn jeugdijaren kwam ik graag met opa in de boomgaard en als ze rijp waren snoepten we altijd een paar van die heerlijke vruchten. Fluweelzacht, letterlijk! En heerlijk zoet. Maar in mijn herinnering stonden er maar weinig frambozen aan die struiken. Opa en oma hadden kennis aan twee echtparen in Gijbeland. Die waren met de Watersnood uit hun huizen gehaald en bij verre familie van een van die echtparen in Hardinxveld beland. Daar waren echter onvoldoende slaappleatsen, dus werden ze doorgestuurd naar mijn grootouders, waar meer ruimte was. Sinds die tijd waren het goede kennissen gebleven. Een paar keer per jaar kwamen zij naar de dijk. Een evenzo vele keren gingen mijn grootouders richting Gijbeland. Soms mocht ik op zaterdagmiddag wel eens mee. Daar stonden ook frambozen. Minder dan bij opa, maar veel groter en ook meer aan een struik. Toen ik daar meer oog voor kreeg heb ik me eens afgevraagd wat hiervan de reden was. Uiteindelijk was het me duidelijk. Dat dacht ik tenminste: die boeren in Gijbeland hadden continu de beschikking over een grote hoeveelheid mest. Van puike kwaliteit voor frambozen. Pas veel later kwam ik erachter dat er veel verschillende soorten frambozen zijn. Dat er daardoor verschillen zitten in de hoeveelheid per struik, de grootte, de smaak, de zoetheid enzovoort.

Zijdezachte vruchten.

De framboos is een in heel Europa van nature voorkomende plant, die op open plaatsen in het bos en langs bosranden voorkomt en is als voedsel al sinds de vroegste tijden in gebruik. De teelt gaat terug tot de middeleeuwen. De framboos bestaat uit vele vruchtjes en is een verzamelseenvrucht. In tegenstelling tot de braam laat de framboos makkelijk los van de bloembodem. De meeste rassen dragen rode vruchten. Er zijn echter ook enkele rassen met gele vruchten. En meer dan 600 soorten!

ANSICHTKAART

Ooit was het de gewoonte om van je vakantieadres een kaartje te sturen naar de thuisblijvers. Intussen is die gewoonte door de komst van alle moderne communicatie mogelijkheden er niet meer. Maar leuke en bijzondere ansichtkaarten zijn er nog wel. Zoals die hier naast. Gevonden in een oude schoenendoos!

TEGENSTRIJDIG

Rijdend door Goudriaan zie je aan de ene kant van de weg een boerderij, waar het leven wat uit lijkt te zijn gegaan. Aan de andere kant ontwaar je een prachtig stukje restauratiewerk.

BOERDERIJ-VERDUURZAMING

INLEIDING

Het project 'De Duurzame Boerderij' loopt deze zomer gewoon door. Eind juli 2021 zijn nadere afspraken gemaakt voor het houden van interviews, waarmee een duurzame boerderijenroute steeds dichterbij komt.

VOORBEELD-BOERDERIJEN

Naar aanleiding van oproepen in de media (persbericht en gemeentepagina's) hebben zich in totaal 27 boerderijeigenaren gemeld. Dit zijn boerderijen waar verschillende verduurzamingsmaatregelen getroffen zijn en die als voorbeeld kunnen dienen voor belangstellende eigenaren die aan verduurzaming denken. De verdeling hiervan is: Krimpenerwaard 8 aanmeldingen, Molenlanden 12, Vijfheerenlanden 6 en West Betuwe 1, in totaal dus 27.

De bedoeling is dat deze als voorbeeldboerderijen worden opgenomen in een route. Deelnemers aan die route moeten hierdoor worden gestimuleerd om met hun eigen boerderij aan de slag te gaan. Daarnaast kunnen er voor de in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden gelegen boerderijen eventueel adviezen op maat worden verkregen via een wooncoach.

INTERVIEWS

De aanmelders van de voorbeeldboerderijen worden door mensen uit de voorbereidingsgroep bezocht waarbij een interview wordt gehouden voor nadere informatie over de getroffen voorzieningen. Hiervoor zijn intussen afspraken gemaakt, waarbij Het Nieuwe Wonen de meeste voor haar rekening neemt. Voor de interviews is een checklist met toelichting opgesteld, een leidraad.

Aan de boerderijeigenaren op de groslijst wordt een email gestuurd waarin het project wordt uitgelegd en het gesprek/interview wordt aangekondigd. De verzamelde informatie uit de interviews zal in eerste instantie worden opgeslagen in de database van Het Nieuwe Wonen. Van hieruit kan de informatie worden overgenomen voor een brochure en de website van de Nationale Duurzame Huizenroute (NDH).

ROUTE

In beginsel wordt voor de data van de 'Boerderijen- en Monumentenroute' aangesloten bij de NDH: 30 oktober 2021 en 6 november 2021. Hierbij kan de afsprakentool van NDH worden gebruikt. Hiervoor moet de beschrijving van de boerderijen op een afgeschermd deel van de website van NDH worden geplaatst, die alleen via de website van B&E kan worden ingezien. Op het afgeschermd deel kunnen belangstellenden zich inschrijven voor een afspraak. De eigenaren van de voorbeeldboerderijen kunnen van tevoren aangeven hoeveel mensen men maximaal wil ontvangen en in welke tijdsblokken. Ook is het mogelijk om voor een andere dag te kiezen.

TENSLOTTE

Het is voor boerderijeigenaren mogelijk om hun voorbeeldboerderij permanent op de website van NDH te plaatsen. Hiervan wordt in eerste instantie niet uitgegaan. Als een boerderijeigenaar dit wil zal het account na afloop aan de boerderijeigenaar worden overgedragen. B&E heeft hier dan geen bemoeienis meer mee.

Het opstellen van de digitale brochure gebeurt door B&E. Dit geldt uiteraard ook voor het inrichten van de webpagina van B&E.

Zomaar een kleine boerderij, waarvan we niet weten of er iets is gedaan aan energiebesparing. Maar wel kunnen we weten dat het ondernemen van activiteiten hiertoe bij een dergelijke boerderij erg lastig zal zijn: enkelsteens muren, ramen met roedeverdeling, een rieten dak, grote veel tocht doorlatende hooideuren, enzovoort.

BENT U AL BEGUNSTIGER VAN BOERDERIJ & ERF AKV?

De opdracht van deze stichting is: het boerderijbestand bewaken. Door in stand te houden wat er nog is: de oudere, maar nadrukkelijk ook de nieuwe, zoals de ruilverkavelingsboerderijen. Als boerderijen leeg komen, omdat het bedrijf stopt, loopt het voortbestaan gevaar. B&E AKV wil dan graag met eigenaren/bewoners zoeken naar nieuwe passende bestemmingen.

Iedereen kan meedoen aan het behoud en de ontwikkeling van de boerderijen. Als begunstiger vanaf € 17,50 per jaar:

- Elk half jaar de gedrukte nieuwsbrief met veel informatie.
- Jaarlijks een uitnodiging voor een bijeenkomst met lezing of een presentatie.
- Elk jaar een uitnodiging voor een excursie, naar een 'ander' gebied met boerderijen.
- Tenminste tienmaal per jaar de digitale nieuwsbrief, boordevol nieuws.
- Indien van toepassing: alle extra berichtgeving over actuele onderwerpen.

Daarnaast kunt u zich aanmelden als vrijwilliger. Dan kunt u meewerken aan de projecten die onder handen zijn.

UITGAVEN VAN BOERDERIJ & ERF AKV

In de loop van haar bestaan heeft B&E AKV een aantal boeken uitgegeven, waarin uiteraard de boerderij centraal staat. De volgende titels zijn nog te koop, in de boekhandel, in Museum De Koperen Knop of rechtstreek bij de uitgever.

BOER EN BOERDERIJ is het standaardwerk van het leven van de boeren en hun hofsteden. Streekkenner Huib de Kok schetst er het beeld van de boer, zijn gezin en zijn bedrijf in het gebied van de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. € 35,--.

In **HOEVE - HOFSTEE - HERBESTEMMING** krijgt de lezer in beeld en woord een overzicht van de herbestemmingsmogelijkheden die in de loop der tijd aan de bestaande boerderijen zijn gegeven. Een boeiend boek, met ideeën van hoe het kan, maar nadrukkelijk ook hoe het niet moet. De inhoud zal u verrassen. € 14,95.

Niet alleen voor de technici onder u biedt **DE BOERDERIJ HET BEHOUDEN WAARD** een schat aan informatie om daadwerkelijk aan de slag te gaan met de boerderij. Tal van fotovoorbeelden laten zien wat u allemaal zelf kunt verbeteren aan uw pand. € 14,95.

Mooie verhalen van Hans Mouthaan, samen met zwart-wit foto's van boerenwerk uit vervlogen tijden; beide roepen nostalgische herinneringen op. Voor ouderen herkenbaar en boeiend voor de jeugd. € 14,95.

Ploeteren in de late avondzon, om de hooibalen nog op tijd binnen te krijgen. Daar is haast bij, want links achter laat de lucht al zien dat er regen aan gaat komen. En voor die valt, moet alles binnen zijn. Wat zal dat flesje oud bruin, een vroeger bij de hooibouw gebruikelijke drank, dan smaken.

Lakerveld
ingenieurs- & architectuurbureau

herbestemming, restauratie, renovatie & nieuwbouw

NAARDWIJK 11 • 1422 PZ • NOORDWIJK • T 0111 50 00 11 • F 0111 50 00 12
Rijksweg 10 • 2007 BT • ROTTERDAM • T 010 41 23 33 • B 010 41 23 33 • I 010 41 23 33

WWW.LAKERVELD-INGENIEURSBUREAU.NL

Herbestemming Maria Johanna Hoeve Noordeloos

• deskundig
• vertrouwd
• persoonlijk

Dé makelaardij van de Alblasserwaard

Derpsstraat 63a • 2969 AD Oud-Alblas • 0184 691566 • info@koolvandentoren.nl

WWW.KOOLVANDENTOREN.NL

BOERDERIJ & ERF

alblasserwaard - krimpenerwaard - vijfheerenlanden

secretariaat: Sluis 57 2964 AT Groot-Ammerz
0184-661425 of 06-53759618

secretariaat@boerderijenerf.nl www.boerderijenerf.nl

REDACTIE & SAMENSTELLING:

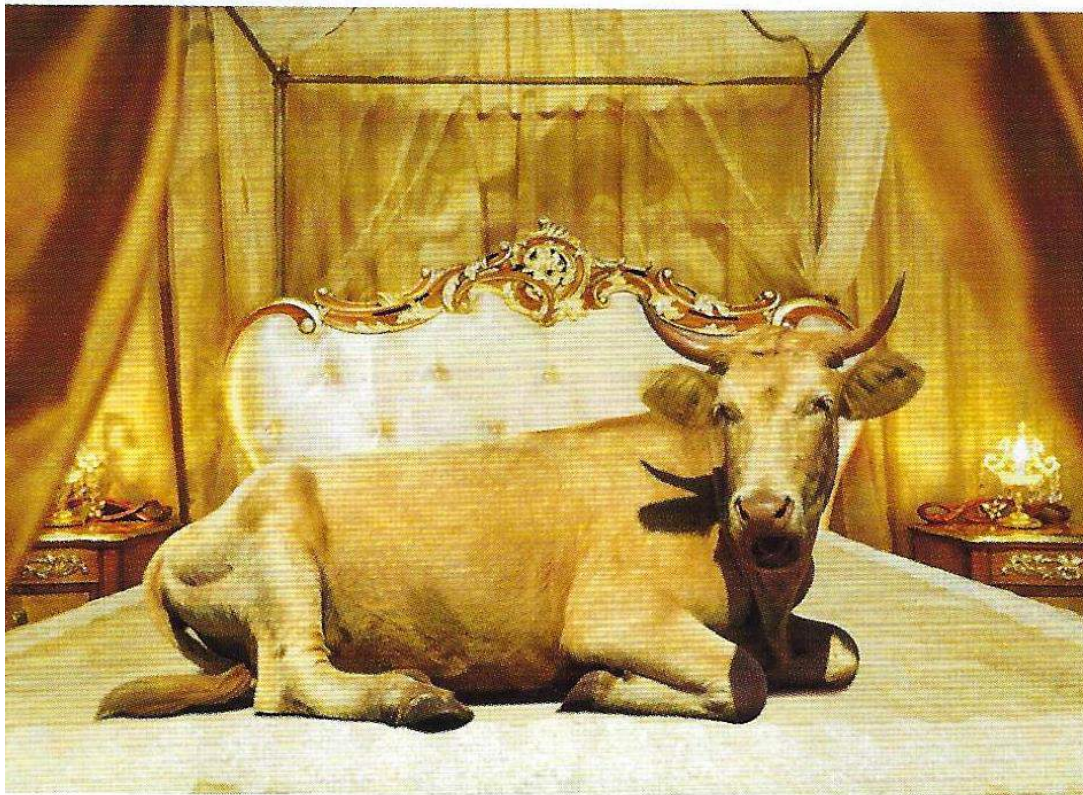
LA CARRIOLA

tekst &
advies

Dick de Jong | 06-22845889 | djtekst@planet.nl

UITSMIJTER

Een variatie op 'het gouden kalf'?

QUOTE: Calorieën zijn kleine beestjes die 's nachts je kleding kleiner maken.